

83. GPS in balen: vervolg

Vlugschrift nr. 75 ging over een ervaring met GPS in balen. Onze voorzichtige conclusie was dat GPS in balen om verschillende redenen niet praktisch was. We hebben hier een aantal reacties op gehad die ons ertoe aan hebben gezet bij een aantal veehouders, die ook ervaring met GPS in balen hebben, te rade te gaan.

In vlugschrift nr. 75 beschreven we de ervaring van Nils Spaans (VOF De Gouw - Broek op Waterland, NH) in 2001. Ondanks dat het vervoederen van de GPS balen vlak na de oogst prima verliep wogen de nadelen hier zwaarder: korrelverlies, extra plastic voor wikkelen van scherp materiaal en kostenplaatje (werksnelheid, extra handelingen). Een ervaring van collega Jan Vrolijk, die veel problemen had gehad met ongedierte in GPS balen die voor langere tijd opgeslagen waren, werd ook meegenomen in de beslissing om in de toekomst van GPS in balen af te zien.

Tijdens een demonstratieavond van gerst/erwten in de Flevopolder (project koppelbedrijven) gaf Henk Pelleboer aan dat GPS in balen voor hem ideaal zou zijn. Hij laat graan verbouwen bij een akkerbouwer dat vervolgens over 40 km afstand naar zijn bedrijf in Mastenbroek, (Ov.) vervoerd moet worden. "Hakselen is geen optie, dat wordt te duur. Als de GPS niet geperst kan worden, dan is graan voor de korrel het beste alternatief." Opmerkelijk was de manier waarop hij bij wijze van experiment een aantal GPS balen had gemaakt: de buitenste lagen van de ronde GPS balen werden met gras/klaver van een naastgelegen perceel afgemaakt: dit voorkwam problemen met scherp GPS materiaal dat eventueel door het plastic heen zou steken.

Minco Datema in Sauwerd (Gr.) liet in 1999 zijn wintertarwe als GPS in balen oogsten. Snel oogsten i.v.m. ongunstige weersberichten en de mogelijkheid om de GPS vrij kort na de oogst aan te wenden voor vervoeding waren de belangrijkste redenen. De korrel was lang niet optimaal, maar doordat er geoogst werd na een zonnige periode was het voorgedroogde uitgangsmateriaal goed. Het product werd goed opgenomen. De goede resultaten met hakselen en het hoge kostenplaatje van GPS in balen hebben ervoor gezorgd dat hier GPS in balen eenmalig was.

Frans Klessens (Bladel, NBr.) heeft in juni 2002 een perceel triticale met gras/klaver onderzaai laten persen. Zijn belangrijkste reden voor GPS in balen was het snel na de oogst beschikbaar hebben van energierijk voer om het ureumgehalte in de melk onder controle te houden, zonder dat hiervoor de GPS-kuil openmoest. Frans heeft het gewas zelf gemaaid (zonder kneuzer), maar door de loonwerker laten wiersen, omdat zijn eigen machine teveel zand in het product werkte. Maaien met kneuzer lijkt Frans beter, dan worden de stengels van het graan meer beschadigd. De opname van de GPS balen was goed, de koeien vraten het graag. Het ureumgehalte in de melk ging niet echt omlaag. Dit had o.a. te maken met het oogststadium van de korrel (laag zetmeel): om korrelverlies tegen te gaan was er extra vroeg geoogst. Frans weet niet zeker of hij volgend jaar opnieuw GPS in balen gaat oogsten. Hij vraagt zich dan wel af wat het alternatief is. Als hij het wel doet wil hij meer weten over het juiste oogsttijdstip voor GPS in balen.

Pier Eringa (Burgwerd, Fr.) oogstte op 1 augustus 2002 zijn gerst/erwten als GPS in balen. "De gerst was krap aan deegrijp, de erwten waren hard, maar niet te." Pier heeft zelf gemaaid (frontmaaier) en het gewas een halve dag laten voordrogen. Tijdens het persen trad nagenoeg geen korrelverlies op. Volgens Pier was dit wel het geval tijdens het maaien (\pm 5%). Er werd bij het persen tegen de valrichting van de wiers

ingereden, anders had er wel korrelverlies opgetreden en was het materiaal bovendien niet schoon meegenomen. De balen worden in de herfst vervoederd. De voederwaarde van het product was: 896 VEM, 153 Re en 145 zetmeel.

In de Boerderij (no. 46 – 13 augustus 2002) wordt de ervaring van Doeke Prins in Hantumhuizen (Fr.) beschreven. Hij verbouwt graan als tussengewas tussen aardappelen en gras. Hij is niet gecharmeerd van hakselen omdat GPS-kuilen broeigevoelig zijn. Het zelf beschikbaar hebben van een grote balenpers maakt hem bovendien onafhankelijk van de loonwerker. Ook zaait hij gras onder het graan. Na de oogst vinden er geen grondbewerkingen meer plaats. Hier komt nog een ander aspect om de hoek kijken: volgens Doeke heb je met de zware hakselaars veel meer last van insporing en die sporen blijven jaren opmerkelijk. Hij maait de gerst met frontmaaier (zonder tanden, met kneuzer). Zijn pers heeft hij eigenhandig aangepast (20 i.p.v. 11 messen), waardoor het product korter gesneden wordt. Hij geeft aan dat het snijden desondanks vaak tekort schiet, maar dat dit geen probleem is omdat dat hij een mengwagen heeft. Met eigen pers is de oogsmethode goedkoper dan de loonwerker (Euro 2,25 versus Euro 11,- per baal).

Jan-Paul Wagenaar, j.wagenaar@louisbolk.nl, 0343-523860